

Innst. S. nr. 27

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 4 (2008–2009)

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til inngåelse av Konvensjonen om klaseammunisjon

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Et internasjonalt forbud mot klaseammunisjon har vært på den internasjonale dagsorden i flere år, og dette spørsmålet har vært en gjenganger i den politiske debatten også i Norge. Bakgrunnen er de store humanitære problemene som bruk av denne typen ammunisjon fører til. Norge arrangerte den første konferansen i det som blir kalt "Oslo-prosessen" i februar 2007. Prosessen bestod av en serie internasjonale konferanser, støttet av regionale og tematiske møter, fram til den avsluttende forhandlingskonferansen i Dublin i mai 2008, hvor konvensjonsteksten ble fremforhandlet. Norge har hatt en lederrolle i denne prosessen.

Konvensjonen forbyr all bruk, utvikling, produksjon, erverv, oppbevaring, overføring og lagring av klaseammunisjon. Konvensjonens humanitærrettslige betydning ligger i totalforbudet som eliminerer en kategori våpen som er dokumentert å forvolde store menneskelige lidelser. Konvensjonens siktemål er å gi sivilbefolkningen i krigs- og konfliktutsatte områder en bedre beskyttelse mot skadevirkningene av væpnet konflikt. Klaseammunisjon er i dag lagret i store mengder i en rekke stater. Forbudet mot overføring, sammen med pålegget om destruksjon av eksisterende klaseammunisjon, vil hindre spredning av slike uakseptable våpen. På den måten vil konvensjonen bidra til å hindre fremtidige humanitære lidelser.

Konferansen i Dublin vedtok konvensjonen ved konsensus 30. mai 2008. På konferansen deltok 107

stater med forhandlingsfullmakt og ytterligere 20 stater med observatørstatus. Konvensjonen er åpen for undertegning i Oslo 3. desember 2008 og deretter i FNs hovedkvarter.

Konvensjonens humanitære målsettinger har stor betydning og er i samsvar med Norges utenrikspolitiske prioriteringer. Regjeringen ønsker at den nye internasjonale humanitære norm som konvensjonen etablerer raskt skal få bred tilslutning.

Regjeringen tar sikte på at Norge vil være første stat som undertegner konvensjonen når den åpnes for undertegning i Oslo 3. desember 2008. Regjeringen viser til at det vil gi et sterkt politisk signal om Norge samtidig med undertegning også kan ratifisere konvensjonen. Først ved ratifikasjon blir Norge folkerettslig forpliktet etter konvensjonens innhold. Konvensjonen vil først tre i kraft seks måneder etter at 30 stater har ratifisert. En hurtig norsk inngåelse av konvensjonen vil bidra til at den kan tre i kraft så snart som mulig.

På denne bakgrunn fremmer Regjeringen forslag om samtykke til inngåelse av konvensjonen, slik at Norge kan være i stand til å ratifisere konvensjonen allerede i forbindelse med den forestående konferansen og undertegningsseremonien i Oslo. Spørsmålet om norsk undertegning og ratifikasjon av konvensjonen har vært vurdert i nært samråd med Forsvarsdepartementet, som har sluttet seg til Utenriksdepartementets tilråding om inngåelse av konvensjonen.

Den engelske konvensjonsteksten og en norsk oversettelse følger som vedlegg til proposisjonen.

Gjennomføring av konvensjonen i norsk rett vil kreve enkelte nye lovbestemmelser for å oppfylle konvensjonens artikkel 9, som stiller krav til sanksjoner i nasjonal rett ved brudd på forbudsbestemmelsene i konvensjonen. Regjeringen fremmer forslag til lov om gjennomføring av Konvensjonen om klaseammunisjon i Ot.prp. nr. 7 (2008–2009).

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Tove Linnea Brandvik, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen og Øivind Vaksdal, fra Høyre, fung. leder Erna Solberg og Finn Martin Vallersnes, fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, fra Senterpartiet, Kari Mette Prestrud, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, er svært tilfreds med at det fremmes forslag for Stortinget om at Norge slutter seg til Konvensjonen om et internasjonalt forbud mot klaseammunisjon. Komiteen registrerer også at det samtidig legges frem forslag til lov om gjennomføring av konvensjonen i norsk rett. Komiteen mener det er viktig at Norge på denne måten raskt gjør konvensjonen til del av norsk lov og praksis.

Komiteen viser til at Norge med dette lovfes-ter forbudet mot klaseammunisjon med uakseptable humanitære konsekvenser. Komiteen registrerer at en konsekvens av forslaget er at Norge må destruere de klasevåpen landet har lagret.

Komiteen vil understreke at konvensjonen, som ble fremforhandlet i Dublin 30. mai 2008, er en viktig styrking av den internasjonale humanitærretten. Konvensjonen forbyr bruk, utvikling, produksjon, erverv, oppbevaring, overføring og lagring av klaseammunisjon. Komiteen anser konvensjonen som en viktig milepæl i arbeidet for å begrense menneskers lidelser som følge av krig. Komiteen viser til at klaseammunisjon sprer eksplosiver over store områder og etterlater armerte blindgjengere, og derfor rammer tilfeldig ved bruk og sivile lenge etter at en krig er over. Komiteen påpeker at sivile, og blant dem svært mange barn, utgjør det store flertallet av de som blir drept eller skadet av klaseammunisjon. Komiteen vil vise til at bistand til ofre og rydding av rammede områder, også omfattes av konvensjonen.

Komiteen kjenner til at det har vært arbeidet internasjonalt for et forbud mot klaseammunisjon i flere tiår. Komiteen er også kjent med at bruk av klaseammunisjon har vært gjenstand for politiske drøftelser gjentatte ganger også i Norge. Bruk av klaseammunisjon i konflikter, blant annet i Vietnam, Kambodsja, Laos, Kosovo og Afghanistan, har bidratt

til fokus på konsekvensene av slik bruk. Komiteen registrerer at særlig bombingene av områder i Sør-Libanon sommeren 2006 intensiverte det internasjonale engasjementet for å forby klaseammunisjon.

Komiteen viser til at Norge arrangerte den første konferansen i det som blir kalt "Oslo-prosessen" i februar 2007. Prosessen bestod av en serie internasjonale konferanser, støttet av regionale og tematiske møter. Den avsluttende forhandlingskonferansen foregikk i Dublin i mai 2008, hvor konvensjonsteksten ble utarbeidet. Komiteen er godt fornøyd med at Norge har hatt en lederrolle i denne prosessen.

Komiteen viser til at konferansen i Dublin vedtok konvensjonen ved konsensus 30. mai 2008. På konferansen deltok 107 stater med forhandlingsfullmakt og ytterligere 20 stater med observatørstatus. Komiteen registrerer at konvensjonen er åpen for undertegning i Oslo 3. desember 2008, deretter i FNs hovedkvarter og at den trer i kraft seks måneder etter at 30 stater har ratifisert den.

Komiteen merker seg at gjennomføring av konvensjonen i norsk rett vil kreve enkelte nye lovbestemmelser for å oppfylle konvensjonens artikkel 9, som stiller krav til sanksjoner i nasjonal rett ved brudd på forbudsbestemmelsene i konvensjonen. Forslag til lov om gjennomføring av Konvensjonen om klaseammunisjon er fremmet i Ot.prp. nr. 7 (2008–2009).

Komiteen viser til at Norge er vertskap for en undertegningskonferanse i Oslo 3.–4. desember 2008 der mange stater ventes å være representert. Komiteen vil understreke at behandlingen i Stortinget høsten 2008 innebærer at Norge kan bli det første landet i verden som underskriver Konvensjonen om klaseammunisjon, noe komiteen er meget tilfreds med. Det vil etter komiteens mening gi et sterkt politisk signal at Norge samtidig med undertegning ratifiserer konvensjonen.

Komiteen samtykker i inngåelse av Konvensjonen om klaseammunisjon.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i inngåelse av Konvensjonen om klaseammunisjon.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 12. november 2008

Erna Solberg

fung. leder

Kari Mette Prestrud

ordfører